

ผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบเดินเรื่องที่มีต่อความสามารถในการคิด
วิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย โรงเรียนวัดทุ่งครุ (ฟิ่งสายอนุสรณ์) กรุงเทพมหานคร
**The Effects of Storyline Learning Experiences on Analytical Thinking Abilities
of Preschool Children at Wat Thungkru (Phuengsai Anusorn) School in
Bangkok Metropolis**

ดวงดาว เทียมศิริ¹ อรุณี หรดาล² ประพนธ์ เจียรกุล³

Duangdao Tiamsiri¹ Arunee Horadal² Praphon Jearakul³

¹นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช

²รองศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช

³รองศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยโรงเรียนวัดทุ่งครุ (ฟิ่งสายอนุสรณ์) กรุงเทพมหานคร ก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบเดินเรื่อง ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือเด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 5 – 6 ปี ศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนวัดทุ่งครุ (ฟิ่งสายอนุสรณ์) กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่าง คือเด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 5 – 6 ปี จำนวน 30 คน ศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนวัดทุ่งครุ (ฟิ่งสายอนุสรณ์) กรุงเทพมหานคร ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบเดินเรื่อง และแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยโรงเรียนวัดทุ่งครุ (ฟิ่งสายอนุสรณ์) ที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบเดินเรื่องมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์สูงกว่าก่อนได้รับการจัดประสบการณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบเดินเรื่อง ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เด็กปฐมวัย

Abstract

The objective of this study was to compare analytical thinking abilities of preschool children at Wat Thungkru (Phuengsai Anusorn) School in Bangkok Metropolis before and after undertaking the storyline learning experiences. The population of the study were 5-6 years old preschool children studying at the second kindergarten level at Wat Thungkru (Phuengsai Anusorn) School in Bangkok Metropolis. The sample comprised 30 preschool children, 5 – 6 years old, who were studying at the second kindergarten level in the second semester of the 2013

academic year at Wat Thungkru (Phuengsai Anusorn) School in Bangkok Metropolis, obtained by cluster sampling. The research instruments used were storyline learning experiences lesson plans and an analytical thinking ability test. The statistics employed for data analysis were mean, standard deviation, and t – test.

The research findings showed that the post- experiment analytical thinking abilities of preschool children at Wat Thungkru (Phuengsai Anusorn) School in Bangkok Metropolis who undertook storyline learning experiences were significantly higher than that of their pre- experiment counterpart abilities at the .05 level.

Keywords: Storyline learning experiences, Analytical thinking abilities, Preschool children

บทนำ

การคิดวิเคราะห์มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเรียนรู้และการดำรงชีวิตในปัจจุบัน เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้นักคิดต้องใช้การคิดวิเคราะห์ในการรับข้อมูลข่าวสาร การคิดวิเคราะห์เป็นพื้นฐานสำหรับการคิดอื่นๆ เพราะช่วยให้รู้ข้อเท็จจริง รู้เหตุผลเบื้องหลังของสิ่งที่เกิดขึ้น เข้าใจความเป็นไปของเหตุการณ์ต่างๆ ทำให้ได้ข้อเท็จจริงที่เป็นฐานความรู้ในการนำไปใช้ประเมิน แก้ปัญหา ตัดสินใจต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ 2546: คำนำ)

จากผลการประเมินภายนอกของสถานศึกษาระดับปฐมวัยของสมศ. พบว่าในภาพรวมของประเทศ การจัดการศึกษาปฐมวัยส่วนใหญ่ยังคงมีปัญหา โดยเฉพาะในด้านผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ มีผลการประเมินในระดับดีและดีมากเพียงร้อยละ 61.81 ซึ่งเป็นมาตรฐานที่ต้องมีการปรับปรุงสูงสุดในด้านผู้เรียน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา 2552, น. 122, 132) อีกทั้งผลการประเมินพัฒนาการด้านสติปัญญาส่วนที่เกี่ยวข้องกับการคิดของเด็กปฐมวัยโรงเรียนวัดทุ่งครุ (ฟิ่งสายอนุสรณ์) สำนักงานเขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2555 มีผลการประเมินในระดับดี ร้อยละ 73.50 ซึ่งเป็นผลการประเมินที่ต่ำที่สุดในการประเมินพัฒนาการด้านสติปัญญา นอกจากนี้ผลการประเมินคุณภาพภายนอกระดับปฐมวัยของโรงเรียนวัดทุ่งครุ (ฟิ่งสายอนุสรณ์) ในรอบที่ 3 พบว่า เทคนิควิธีการในการจัดการเรียนรู้ของครูไม่หลากหลายและไม่สอดคล้องกับพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็ก (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา 2554, น. 2-3) สะท้อนให้เห็นว่าเด็กปฐมวัยมีปัญหา ด้านการคิดวิเคราะห์

ดังนั้นเพื่อส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ จำเป็นต้องนำนวัตกรรมมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย ดังที่ สุนทร สนิธพานนท์ วรรัตน์ วรรณเลิศลักษณ์ และพรณี สนิธพานนท์ (2555: น.43) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนเกิดการคิดวิเคราะห์นั้นจะต้องใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย สอดคล้องกับประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2551, น. 59) ที่กล่าวว่า ทักษะการคิดวิเคราะห์เป็นทักษะที่สามารถพัฒนาได้จากประสบการณ์อันหลากหลายและบรรยากาศการเรียนรู้ร่วมกันของผู้เรียน กิจกรรมที่ควรจัดให้ผู้เรียน ควรอยู่ในรูปแบบการตั้งคำถาม การสังเกต การสืบค้น และการทำนาย นอกจากนี้ทิสนา แจมมณี (2555 อ้างถึงในสุวัฒน์ วิวัฒนานนท์, 2552, น. 62-63) ยังได้กล่าวถึงการส่งเสริมพัฒนาการคิดวิเคราะห์โดยใช้

รูปแบบและเทคนิคการสอนเพื่อส่งเสริมการคิดอย่างหลากหลาย รูปแบบการเรียนการสอนรูปแบบหนึ่งที่ได้กล่าวถึงว่าสามารถส่งเสริมการคิด คือ การสอนแบบเดินเรื่อง หรือการสอนแบบสร้างเรื่อง หรือการสอนแบบสตอรีไลน์ ดังผลการวิจัยของ พิพร เขาวนัประยูร (2550, น. 70-78) ที่ได้นำการสอนแบบสตอรีไลน์มาส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการสอนแบบสตอรีไลน์มีพฤติกรรมสร้างสรรค์และความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานเพิ่มมากขึ้น

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบเดินเรื่อง เป็นวิธีการสอนแบบบูรณาการที่ใช้กิจกรรมเป็นฐานการเรียนรู้ โดยนำเอาสาระการเรียนรู้ต่างๆ อาทิ สังคมศึกษา ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ มาสอนรวมกันภายใต้หัวข้อเรื่องเดียวกัน ครูเป็นผู้วางแผนเนื้อหา ผูกเรื่องให้เป็นตอน เรื่องแต่ละตอนจะต่อเนื่องกันตามกรอบของเส้นทางการเดินเรื่อง เด็กเป็นผู้ดำเนินการลงมือทำกิจกรรมค้นหาข้อมูลรายละเอียดต่างๆ ด้วยตนเอง จากการนำความรู้หรือประสบการณ์เดิมของตนเองมาวิเคราะห์เชื่อมโยงเพื่อตอบคำถามหลักของครู ซึ่งคำถามหลักจะทำหน้าที่เชื่อมโยงการดำเนินเรื่องในแต่ละตอนและเป็นตัวกระตุ้นให้เด็กได้คิดวิเคราะห์ และลงมือปฏิบัติกิจกรรมซึ่งจะนำไปสู่การเรียนรู้ในตอนต่อไป สอดคล้องกับ เบลล์ (Bell, 1998 อ้างถึงใน วลัย พานิช 2545, น. 4, 23-24) ที่กล่าวถึงการดำเนินเรื่องในสตอรีไลน์ว่า ครูเป็นผู้สร้างสตอรีไลน์ และเด็กเป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรม โดยครูสร้างเส้นทางการเดินเรื่องที่ประกอบด้วย ฉาก ตัวละคร การดำเนินชีวิต และมีเหตุการณ์สำคัญหรือปัญหาที่ต้องแก้ไข ซึ่งใช้คำถามหลักเป็นตัวเชื่อมโยงแต่ละฉากให้เด็กได้ใช้การคิดเพื่อปฏิบัติกิจกรรมในการค้นหาคำตอบ คำถามหลักแต่ละข้อจะเกี่ยวข้องกับแต่ละตอนหรือฉาก แต่ละฉากในสตอรีไลน์เป็นสถานการณ์ที่让孩子ได้สืบค้นแสวงหาคำตอบจากประสบการณ์โดยตรง และเมื่อเด็กได้เรียนรู้และบรรลุความสำเร็จตามความแตกต่างของระดับศักยภาพของตนเองแล้ว ทุกคนต้องกลับมาตอบคำถามหลักเพื่อหาคำตอบในสตอรีไลน์ฉากอื่นๆต่อไป ซึ่งวิธีการดำเนินเรื่องของสตอรีไลน์นี้ เป็นวิธีการจัดกิจกรรมให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รวมทั้งเป็นการฝึกทักษะการคิด การจัดการ และการแก้ปัญหา จากคำถามหลักซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เด็กใช้การคิดวิเคราะห์ จินตนาการ สืบค้นข้อมูล สรุปและประเมิน ดังนั้นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบเดินเรื่อง จึงเป็นลักษณะการจัดการเรียนรู้ที่มีจุดเน้น เทคนิค กระบวนการ ที่มุ่งส่งเสริมประสบการณ์อย่างหลากหลายแก่เด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการฝึกให้เด็กได้คิดวิเคราะห์

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย โรงเรียนวัดทุ่งครุ (ฟิ่งสายอนุสรณ์) กรุงเทพมหานคร ก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบเดินเรื่อง

สมมติฐานการวิจัย

เด็กปฐมวัยโรงเรียนวัดทุ่งครุ (ฟิ่งสายอนุสรณ์) ที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบเดินเรื่องมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์สูงกว่าก่อนจัดประสบการณ์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกลุ่มเดียว วัดก่อนและหลังการทดลอง (One-Group Pretest-Posttest Design)
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
  - 1) ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ เด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปี ศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนวัดทุ่งครุ (พิงสายอนุสรณ์) สำนักงานเขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร
  - 2) กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ เด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปี จำนวน 30 คน ศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนวัดทุ่งครุ (พิงสายอนุสรณ์) สำนักงานเขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ประเภท คือ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบเดินเรื่อง และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย มีกระบวนการพัฒนาและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้
  - 1) ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน โดยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 2) การสร้างเครื่องมือในการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย
    - (1) แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบเดินเรื่อง จำนวน 3 เรื่อง คือ เรื่องขยะในโรงเรียน เรื่องร้านอาหารและเครื่องดื่ม และเรื่องวัดของเรา ใช้เวลาสอน 30 คาบ คาบละ 40 นาที ได้ให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ประเมินคุณภาพความเหมาะสมปรากฏว่า การประเมินแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบเดินเรื่องในภาพรวม มีคะแนนเฉลี่ย 4.80 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.02 หมายความว่า แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบเดินเรื่องมีคุณภาพเหมาะสมมากที่สุด
    - (2) แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ 3 ตัวเลือกจากสถานการณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 15 ข้อ โดยวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ 3 ด้าน คือ คิดวิเคราะห์ส่วนประกอบ จำนวน 5 ข้อ คิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ จำนวน 5 ข้อ และคิดวิเคราะห์หลักการ จำนวน 5 ข้อ คะแนนเต็ม 15 คะแนน ใช้เวลาในการทดสอบ 15 นาที ได้ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบหาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 และได้นำไปทดสอบกับเด็กอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนวัดทุ่งครุ (พิงสายอนุสรณ์) ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างแต่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบ ได้ค่าระดับความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.30-0.47 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.27-0.60 และค่าความเชื่อมั่น (KR-20) เท่ากับ 0.75
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเด็กอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนวัดทุ่งครุ (พิงสายอนุสรณ์) สำนักงานเขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน โดยได้ดำเนินการดังนี้
  - 1) ทดสอบก่อนการทดลอง ด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย
  - 2) ดำเนินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบเดินเรื่อง เป็นระยะเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 40 นาที รวมทั้งสิ้น 30 วัน

3) ทดสอบหลังการทดลองด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยชุดเดียวกับที่ใช้ก่อนการทดลอง ด้วยวิธีการเดียวกัน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อสรุปผลการวิจัย โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยโรงเรียนวัดทุ่งครุ (ฟิ่งสายอนุสรณ์) กรุงเทพมหานคร ก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบเดินเรื่อง ในภาพรวม

ความสามารถในการคิดวิเคราะห์	n	$\bar{X}$	S.D	$\sum D$	$\sum D^2$	t
ก่อนการทดลอง	30	5.67	2.70			
หลังการทดลอง	30	10.27	2.30	138	806	10.37*

* $p < .05$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยโรงเรียนวัดทุ่งครุ (ฟิ่งสายอนุสรณ์) กรุงเทพมหานคร ก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบเดินเรื่องในภาพรวม พบว่า เด็กปฐมวัยโรงเรียนวัดทุ่งครุ (ฟิ่งสายอนุสรณ์) ที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบเดินเรื่อง มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังการจัดประสบการณ์สูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยโรงเรียนวัดทุ่งครุ (ฟิ่งสายอนุสรณ์) กรุงเทพมหานคร ก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบเดินเรื่อง เป็นรายด้าน

ความสามารถในการคิดวิเคราะห์	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		$\sum D$	$\sum D^2$	t
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D			
การคิดวิเคราะห์ส่วนประกอบ	1.93	1.08	3.53	1.01	48	108	8.44*
การคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์	1.67	1.12	3.37	1.13	51	111	10.17*
การคิดวิเคราะห์หลักการ	2.07	1.11	3.37	0.96	39	77	7.48*

* $p < .05$

เมื่อเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย โรงเรียนวัดทุ่งครุ (ฟิ่งสายอนุสรณ์) ก่อนและหลังการจัดประสบการณ์เป็นรายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยโรงเรียนวัดทุ่งครุ (ฟิ่งสายอนุสรณ์) ทั้งด้านคิดวิเคราะห์ส่วนประกอบ คิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และคิด

วิเคราะห์หลักการหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบเดินเรื่องสูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยก่อนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบเดินเรื่อง เด็กปฐมวัย โรงเรียนวัดทุ่งครุ (ฟิ่งสายอนุสรณ์) มีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการคิดวิเคราะห์ส่วนประกอบ การคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และการคิดวิเคราะห์หลักการ 1.93 1.67 2.07 และ 1.08 1.12 1.11 ตามลำดับ หลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบเดินเรื่อง เด็กปฐมวัย โรงเรียนวัดทุ่งครุ (ฟิ่งสายอนุสรณ์) มีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านการคิดวิเคราะห์ส่วนประกอบ การคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และการคิดวิเคราะห์หลักการ 3.53 3.37 3.37 และ 1.01 1.13 0.96 ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

1. เด็กปฐมวัย โรงเรียนวัดทุ่งครุ (ฟิ่งสายอนุสรณ์) ที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบเดินเรื่อง มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังการจัดประสบการณ์ในภาพรวมสูงกว่าก่อนได้รับการจัดประสบการณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. เด็กปฐมวัย โรงเรียนวัดทุ่งครุ (ฟิ่งสายอนุสรณ์) ที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบเดินเรื่อง มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังการจัดประสบการณ์รายด้านสูงกว่าก่อนได้รับการจัดประสบการณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. เด็กปฐมวัย โรงเรียนวัดทุ่งครุ (ฟิ่งสายอนุสรณ์) ที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบเดินเรื่อง มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังการจัดประสบการณ์ในภาพรวมสูงกว่าก่อนได้รับการจัดประสบการณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัย แสดงให้เห็นว่าการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบเดินเรื่องสามารถส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัย โรงเรียนวัดทุ่งครุ (ฟิ่งสายอนุสรณ์) ให้พัฒนาสูงขึ้นได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กาญจนานุญนะ (2549) ที่ศึกษาผลการใช้การเรียนการสอนด้วยวีดิทัศน์ออนไลน์เพื่อพัฒนาสติปัญญาของเด็กปฐมวัย พบว่า เด็กปฐมวัยส่วนใหญ่มีพัฒนาการด้านสติปัญญา ทั้งความสามารถในการใช้ภาษาและด้านการคิดเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เนื่องจาก

1) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบเดินเรื่อง เป็นวิธีการผูกเรื่องให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง โดยใช้เรื่องสร้างการเรียนรู้ที่มีความหมายแก่เด็กให้ได้เรียนรู้เนื้อหา ทักษะการคิด และทักษะทางสังคมไปพร้อมกัน การสร้างเรื่องแต่ละตอนและการเรียงลำดับเหตุการณ์ที่ใช้การตั้งคำถามสำคัญเป็นคำถามหรือโจทย์ที่นำไปสู่การเปิดประเด็นการคิดและการตอบคำถามของเด็กโดยการลงมือปฏิบัติ คิดวิเคราะห์ ร่วมมือกันทำงานเพื่อสร้างความรู้หรือตอบโจทย์ด้วยตนเอง (ชนาธิป พรกุล 2544, น. 161-163) สอดคล้องกับ วลัยพานิช (2545, น. 20) ที่กล่าวว่า การตั้งคำถามของครูเป็นหัวใจสำคัญของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบเดินเรื่อง และพัชรา พุ่มพชาติ (2555, น. 3) ที่ว่า คำถามสำคัญของครูทำให้เด็กได้พัฒนาทักษะการคิดในหลายลักษณะ ทั้งการคิดวิเคราะห์ คิดแก้ปัญหา คิดสร้างสรรค์ และคิดแสวงหาความรู้ที่เกิดจากการวางแผนการทำงานร่วมกันกับกลุ่มเพื่อนและครู อีกทั้งยัง

สอดคล้องกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองที่ว่า ครูสามารถช่วยเด็กปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางปัญญาได้โดยจัดสภาพการณ์ใหม่ให้เด็กเกิดความขัดแย้งทางปัญญา หรือภาวะไม่สมดุลขึ้น ซึ่งเป็นภาวะที่ประสบการณ์ใหม่ไม่สอดคล้องกับประสบการณ์เดิม เด็กต้องพยายามปรับข้อมูลใหม่กับประสบการณ์เดิมที่มีอยู่สร้างเป็นความรู้ใหม่ขึ้นมา (พิมพันธ์ เชชะคุปต์ และ เพยาว์ ยินดีสุข 2545, น.104)

2) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบเดินเรื่อง เป็นวิธีการสอนที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้อื่นและสิ่งแวดล้อมรอบตัว (ทิสนา เขมมณี 2555, น. 121) จากการเดินเรื่องที่มาจากประสบการณ์ของบริบทที่สอดคล้องกับชีวิตจริงที่เด็กได้แลกเปลี่ยนความรู้กันระหว่างการทำกิจกรรมกลุ่มกับเพื่อน ทำให้เด็กเกิดการตระหนักรู้ด้วยตนเอง (กุลยา ดันติผลาชีวะ 2551, น. 155-156) การจัดประสบการณ์ตามหัวเรื่องขณะในโรงเรียน เรื่องร้านอาหารและเครื่องดื่ม จะสังเกตเห็นว่าเด็กทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นอย่างหลากหลาย เนื่องจากเป็นหัวเรื่องที่เด็กคุ้นเคยและพบเห็นในชีวิตประจำวัน ส่วนหัวเรื่องวัดของเรา เด็กบางคนที่ไม่คุ้นเคยกับวัดจะไม่สามารถจำแนกแยกแยะ โบสถ์ วิหาร และศาลาได้ ในขณะที่เด็กที่ผู้ปกครองพาไปวัดและเด็กที่มีบ้านใกล้เคียงกับวัดจะสามารถจำแนกแยกแยะได้ แสดงให้เห็นว่าการเลือกหัวเรื่องในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กต้องเลือกในบริบทที่เด็กคุ้นเคย เพื่อให้สามารถใช้ประสบการณ์เดิมเป็นพื้นฐานในการสร้างความรู้ใหม่ได้ สอดคล้องกับหลักการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบเดินเรื่อง ที่ครูต้องสร้างเรื่องที่ใกล้เคียงกับชีวิตจริง เพื่อให้เด็กมองเห็นความสัมพันธ์ของเรื่องที่เรียนกับชีวิตจริง ทำให้เด็กกระหายที่จะรู้ จึงทำการค้นคว้า ฝึกทักษะ และเรียนรู้เรื่องใหม่ (ชนาธิป พรกุล 2544, น. 161) โดยเรียนรู้จากสิ่งที่ใกล้ตัวไปสู่สิ่งที่ไกลตัว ให้เด็กได้เรียนรู้อย่างมีความหมาย เพื่อเด็กจะสามารถจำได้ถาวร (พิมพันธ์ เชชะคุปต์ และเพยาว์ ยินดีสุข 2545, น. 129) และสอดคล้องกับความเชื่อของบรูเนอร์ที่ว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสังคมที่เด็กจะต้องลงมือปฏิบัติและสร้างความรู้ด้วยตนเองโดยมีพื้นฐานอยู่บนประสบการณ์เดิม (นภนทร ธรรมบวร 2549, น. 45)

3) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบเดินเรื่อง เป็นการเรียนรู้ที่เด็กเป็นผู้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองในเรื่องของการตัดสินใจและแก้ปัญหา (จันทร์ชลิ มาพุท 2545, น. 2) สังเกตจากการที่เด็กได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมที่หลากหลายรูปแบบ ได้ใช้การคิดจินตนาการในการสร้างสรรค์เชิงศิลปะ จากการพูดคุย ปรึกษาหารือร่วมกันวางแผน เสนอข้อคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน เพื่อหาคำตอบจากคำถามสำคัญด้วยตนเองอย่างอิสระ ส่งผลให้เด็กมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติกิจกรรมและมีความสุขในการเรียนรู้ สอดคล้องกับวลัย พานิช (2545, น. 20) ที่กล่าวว่า การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบเดินเรื่องใช้กิจกรรมที่หลากหลายรูปแบบยืดหยุ่นและมีความแตกต่างกันในเรื่องความยากง่าย เด็กทุกคนจึงมีโอกาสแสดงความสามารถตามศักยภาพของตนและเกิดความภาคภูมิใจกับผลงานที่ตนปฏิบัติ

2. เด็กปฐมวัยโรงเรียนวัดทุ่งครุ (พิงสายอนุสรณ์) ที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบเดินเรื่องมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังการจัดประสบการณ์ รายด้านสูงกว่าก่อนได้รับการจัดประสบการณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ ดังนี้

1) วิเคราะห์ส่วนประกอบ ก่อนจัดประสบการณ์มีคะแนนเฉลี่ย 1.93 คะแนน หลังจัดประสบการณ์มีคะแนนเฉลี่ย 3.53 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 1.6 คะแนน ซึ่งเป็นผลจากการสังเกต จำแนกแยกแยะ เปรียบเทียบความเหมือนความแตกต่างของสิ่งต่างๆ หรือเรื่องราวต่างๆ

2) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ ก่อนจัดประสบการณ์มีคะแนนเฉลี่ย 1.67 คะแนน หลังจัดประสบการณ์มีคะแนนเฉลี่ย 3.37 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 1.7 คะแนน ซึ่งเป็นผลจากการหาความสัมพันธ์เชื่อมโยง จัดหมวดหมู่สิ่งต่างๆ หรือเรียงลำดับเหตุการณ์เรื่องราวต่างๆ

3) วิเคราะห์หลักการ ก่อนจัดประสบการณ์มีคะแนนเฉลี่ย 2.07 คะแนน หลังจัดประสบการณ์มีคะแนนเฉลี่ย 3.37 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 1.3 คะแนน ซึ่งเป็นผลจากการระบุแนวปฏิบัติหรือหลักการที่เชื่อมโยงสิ่งต่างๆ หรือเรื่องราวต่างๆ เพื่อนำไปใช้ในการแก้ปัญหา

ทั้งนี้เนื่องจากการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบเดินเรื่อง เป็นการจัดการเรียนการสอนที่让孩子ได้เรียนรู้ อย่างมีความสุขตามความถนัดและความสามารถของตนเอง และสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มตามศักยภาพ จึงทำให้เด็กสนุกสนานกับการเรียน สนใจและตั้งใจทำกิจกรรม เห็นได้จากขั้นตอนของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบเดินเรื่องที่มีกิจกรรมที่น่าสนใจ อาทิ 1) การจัดฉาก เด็กมีความสนุกสนานและกระตือรือร้นที่ต้องร่วมกันวิเคราะห์ว่า ฉากตามหัวเรื่องควรประกอบไปด้วยอะไรบ้าง ควรใช้วัสดุอุปกรณ์อะไรบ้างในการสร้างฉาก และควรแบ่งงานในการสร้างฉากอย่างไรเพื่อให้ได้ฉากที่เหมาะสม แล้วจึงร่วมกันสร้างฉากอย่างตั้งใจ 2) ตัวละคร จะสังเกตเห็นว่าเด็กมีความตั้งใจวิเคราะห์ว่า ตัวละครตามหัวเรื่องเป็นใครบ้าง รูปร่างหน้าตาอย่างไร เพศใดบ้าง อายุเท่าไร ทำงานอะไร แต่งกายแบบใด จำนวนเท่าไร มีความสัมพันธ์กันอย่างไร คนเหมาะสมที่จะสวมบทบาทเป็นตัวละครใด ควรใช้วัสดุอุปกรณ์อะไรบ้างในการประดิษฐ์ตัวละครและรับฝัดชอบในบทบาทของตนอย่างตั้งใจ และสนุกสนาน 3) การดำเนินเรื่อง จะเห็นว่าเด็กตั้งใจวิเคราะห์ว่าการดำเนินชีวิตตามปกติของตัวละครตามสถานที่ และเวลาที่ฉากกำหนดประกอบไปด้วยเหตุการณ์ใดบ้าง แต่ละเหตุการณ์ดำเนินไปอย่างไร เหตุการณ์นั้นๆ ส่งผลให้เกิดสิ่งใดตามมา และร่วมแสดงบทบาทสมมติตามบทที่ตนรับผิดชอบอย่างสนุกสนาน 4) เหตุการณ์สำคัญหรือปัญหาที่ต้องแก้ไข จะเห็นว่าเด็กตั้งใจวิเคราะห์ว่า อะไรคือสาเหตุของปัญหา ปัญหาที่เกิดขึ้นส่งผลให้เกิดสิ่งใดตามมา มีวิธีแก้ไขปัญหานั้นอย่างไร และควรมีวิธีป้องกันไม่ให้อีกเกิดขึ้นอีกอย่างไร 5) การปิดฉาก เด็กสนุกสนานที่ได้ไปสถานที่จริง ได้เปรียบเทียบความเหมือนความต่างระหว่าง ฉาก ตัวละคร การดำเนินชีวิต เหตุการณ์สำคัญหรือปัญหาที่ต้องแก้ไขที่ตนสร้างขึ้นกับ สถานที่ บุคคล การดำเนินชีวิต เหตุการณ์สำคัญหรือปัญหาที่ต้องแก้ไขที่เกิดขึ้นจริง และ 6) การทบทวนและสะท้อนความคิด จะเห็นว่าเด็กร่วมกันวิเคราะห์ว่า ความรู้ที่ได้ค้นพบจากการปฏิบัติกิจกรรมมีอะไรบ้าง และควรนำไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไร สอดคล้องกับแนวคิดของนักปรัชญาสาขาปัจเจกนิยมและประสบการณ์นิยม กลุ่มพฤติกรรมนิยมและมนุษยนิยมที่เชื่อว่า เด็กมีพัฒนาการ ความพร้อมและความสนใจต่างกัน เด็กจะเรียนรู้ได้ดีจากการที่เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริง และการเรียนรู้ที่มีความหมายกับเด็กมากที่สุดคือ การเรียนรู้โดยเด็กค้นพบด้วยตนเอง (ประภาพรรณ เอี่ยมสุภามิต และวัฒนา ปุญญฤทธิ์ 2552, น.18) และผลการวิจัยครั้งนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ เสาวนีย์ อุ้นประเสริฐสุข (2546, น. 53-54) ที่ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการสอนแบบเดินเรื่องที่มีต่อการคิดเชิงเหตุผลของเด็กปฐมวัย พบว่า

เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนแบบเดินเรื่องมีการคิดเชิงเหตุผลหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งในภาพรวมและจำแนกตามแบบการคิด คือ การคิดเชิงเหตุผลแบบนิรนัยและการคิดเชิงเหตุผลแบบอุปนัย อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ชีรรัตน์ ศรีวิรัตน์ (2551, น. 89) ที่ศึกษาผลการจัดประสบการณ์โดยใช้วิธีสตอรีไลน์ที่มีต่อความสามารถในการสื่อความหมายของเด็กอนุบาล พบว่าคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการสื่อความหมายด้านการระลึกได้และการจับใจความของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยกลุ่มทดลองมีความสามารถในการสื่อความหมายสูงกว่ากลุ่มควบคุม

ผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบเดินเรื่องสามารถส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยได้ถ้าเด็กได้รับการส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง เห็นได้จากผลการวิจัยที่ใช้ระยะเวลาในการทดลอง 6 สัปดาห์ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของเด็กกลุ่มตัวอย่างสูงกว่าก่อนการทดลองเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ทุกประการ

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยได้ค้นพบข้อควรพิจารณาที่เป็นองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยในครั้งนี้ และมีข้อเสนอแนะสำหรับผู้สนใจโดยมีข้อเสนอแนะ 2 ส่วน ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 การนำการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบเดินเรื่องไปใช้ในการจัดประสบการณ์ให้เด็กปฐมวัย ควรใช้ช่วงเวลาของกิจกรรมเสริมประสบการณ์ เนื่องจากการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบเดินเรื่องเป็นวิธีการที่ส่งเสริมให้เกิดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การตัดสินใจและการแก้ปัญหา การเรียนรู้ร่วมกัน การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกิจกรรมเสริมประสบการณ์

1.2 การกำหนดเส้นทางการเดินเรื่องในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบเดินเรื่อง ควรให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตจริงของเด็ก เพื่อให้เด็กสามารถนำประสบการณ์เดิมมาเป็นพื้นฐานในการสร้างความรู้ใหม่และเชื่อมโยงองค์ความรู้จากห้องเรียนออกไปสู่ชุมชนและชีวิตจริงได้

1.3 การจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบเดินเรื่อง ควรจัดเตรียมให้หลากหลาย มีปริมาณที่พอเพียง และจัดแยกหมวดหมู่ของวัสดุอุปกรณ์ให้ชัดเจนเพื่อความสะดวกในการใช้งานและการจัดเก็บ

1.4 เวลาที่ใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบเดินเรื่องควรยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสมของกิจกรรม

1.5 ครูควรเข้าไปสังเกตการปฏิบัติกิจกรรมพูดคุย ปรีกษา วางแผนงานเป็นกลุ่มของเด็กทุกกลุ่ม เพื่อจะได้ช่วยปรับและกระตุ้นให้เด็กวางแผนงานไปตามทิศทางของเส้นทางการเดินเรื่องที่กำหนด

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย

2.1 ควรมีการศึกษาผลของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบเดินเรื่องที่มีต่อความสามารถในด้านอื่นๆ ของเด็กปฐมวัย เช่น ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการแก้ปัญหา และความสามารถในการคิดวิจารณ์ญาณ เป็นต้น

2.2 ควรมีการศึกษาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของเด็กปฐมวัยในรูปแบบอื่นๆ เช่น การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน และการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน เป็นต้น

บรรณานุกรม

กาญจนา บุญนะ. (2549). *การใช้การเรียนการสอนด้วยวีดิทัศน์ออนไลน์เพื่อพัฒนาสติปัญญาของเด็กปฐมวัย.*

(วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม้ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2551). *รูปแบบการเรียนการสอนปฐมวัยศึกษา.* กรุงเทพมหานคร: มิตรสัมพันธ์กราฟฟิค.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2546). *การคิดเชิงวิเคราะห์.* กรุงเทพมหานคร: ชักเชสมิเดีย.

จันทร์ชลิ มาพุทท. (2545). *การเรียนรู้แบบบูรณาการด้วย Storyline Approach.* วารสารศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยบูรพา. 14, (2) (พฤศจิกายน 2545–มีนาคม 2546): 2.

ชนาธิป พรกุล. (2544). *แคตสรูปแบบการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง.* กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่ง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทิตนา เขมมณี. (2555). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ.* พิมพ์ครั้งที่ 16

กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธีรรัตน์ ศรีวิรัตน์. (2551). *ผลการจัดประสบการณ์โดยใช้วีดิทัศน์ออนไลน์ที่มีต่อความสามารถในการสื่อความหมาย*

ของเด็กอนุบาล. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม้ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,

กรุงเทพมหานคร.

นภเนตร ธรรมบวร. (2549). *การพัฒนากระบวนการคิดในเด็กปฐมวัย.* พิมพ์ครั้งที่ 5 กรุงเทพมหานคร:

สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2551). *การพัฒนาการคิด.* พิมพ์ครั้งที่ 2 ฉบับปรับปรุง กรุงเทพมหานคร:

ห้างหุ้นส่วนจำกัด 9119 เทคนิกพริ้นติ้ง.

ประภาพรณ เอี่ยมสุภายิต และวัฒนา ปุญญฤทธิ. (2552). *การจัดประสบการณ์ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.*

ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย.* หน่วยที่ 5 หน้า 7 – 12.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี

พัชรา พุ่มพชาติ. 7 พฤศจิกายน 2555. *สตอรี่ไลน์* 2012. สืบค้นจาก www.ired.in.th

- พิพร เซาว์นประยูร. (2550). *การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยด้วยวิธีการสอนแบบสตอรี่ไลน์*
โรงเรียน อนุบาลอินทราบ้านเด็ก อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต
ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- พิมพ์พันธ์ เฉชะคุปต์ และเพยาวี ยินดีสุข. (2545). การเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษาด้วยวิธี Storyline. ใน
อรรถพล อนันตวรสกุล บรรณาธิการ *การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยวิธี Storyline* หน้า 117 – 132.
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วลัย พานิช. (2545). การสอนด้วยวิธี Storyline. ใน อรรถพล อนันตวรสกุล บรรณาธิการ *การจัดกิจกรรมการ
เรียนการสอนด้วยวิธี Storyline* หน้า 18 – 38. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2554). *รายงานการประเมินคุณภาพ
ภายนอก รอบสาม (พ.ศ. 2554 – 2558) ระดับการศึกษาปฐมวัย (2-5) ปี* ม.ป.ท.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). *รายงานความก้าวหน้าการจัดการเรียนรู้ระดับปฐมวัย ปี 2551 – 2552.*
กรุงเทพมหานคร: เพลิน สตูดิโอ จำกัด.
- สุคนธ์ สินธพานนท์ วรรณ วรรัตน์ วรรณเลิศลักษณ์ และพรณี สินธพานนท์. (2555). *การพัฒนาการคิดตามแนว
ปฏิรูปการศึกษา.* กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด 9119 เทคโนโลยีพรินติ้ง.
- สุวัฒน์ วิวัฒนานนท์. (2552). *ทักษะการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียน.* พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร:
สหมิตรพรินติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง.
- เสาวณีย์ อุ้นประเสริฐสุข. (2546). *การคิดเชิงเหตุผลของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนแบบ
เดินเรื่อง.* (ปริญญาโทศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.